

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

31 серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА, ВІКОВА ТА ПЕДАГОГІЧНА ЛОГОПСИХОЛОГІЯ

Ступінь бакалавр

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 016 Спеціальна освіта

Освітня програма Логопедія. Спеціальна психологія

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія для студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітня програма: Логопедія.

Розробники: доктор педагогічних наук, професор Савінова Н.В., старший викладач кафедри спеціальної освіти Карсканова С.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «22» серпня 2022 р. №2

Завідувач кафедри _____ (Савінова Н.В.)

Програму погоджено з гарантом ОП (Логопедія) _____ Н.В.Савінова

Анотація. Програма спрямована на опанування студентами системи знань з основ логопсихології для забезпечення їх підготовки до практичної діяльності зі спеціального психологічного супроводу в системі освіти осіб з порушеннями мовлення та усунення і попередження дисбалансу між процесами навчання й розвитку цієї категорії та їх потенційними можливостями, удосконалення знань і умінь щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності корекційного педагога.

Ключові слова: логопсихологія, нормальний психічний розвиток, патологія розвитку, порушення мови, профілактика та корекція мовних розладів.

The program aims is to master students' knowledge system with basics of logopsychology to ensure their preparation for practical activities for special psychological support in the education system with speech disorders persons and the elimination and prevention of imbalances between learning and development processes of this category and their potential opportunities, improving knowledge and skills in the implementation of correctional functions of professional activity of the correctional teacher.

Keywords: logopsychology, normal mental development, developmental pathology, speech disorders, prevention and correction of speech disorders.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект, наукова стаття	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Семестр	
Загальна кількість годин – 240		3-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		16 год.	14
Практичні, семінарські			
14 год.		16	
Лабораторні			
10		10-	
Самостійна робота			
160 год.		160	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		Вид контролю: екзамен, залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 80/160 год.: 80 год. – аудиторні заняття, 160 год. – самостійна робота;– (22%/78%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект, наукова стаття	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Семестр	
Загальна кількість годин – 240		3-й	4-й
http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		4 год.	2
Практичні, семінарські			
4 год.		6	
Самостійна робота			
216 год.		216	
		Вид контролю: екзамен, залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 24/216 год.: 24 год. – аудиторні заняття, 216 год. – самостійна робота.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу : здобуття студентами знань про основні закономірності психічного розвитку в онтогенезі й особливості психічного розвитку дітей з вадами мовлення та психокорекційну роботу з ними, спираючись на знання суміжних наук (загальної й спеціальної психології та педагогіки, медицини, нейролінгвістики, нейропсихології, психолінгвістики, логопедії тощо).

Завдання курсу є: усвідомити діалектику становлення психічних якостей дитини-логопата та її особистості в цілому, навчитися творчо і критично оцінювати отримані матеріали, бачити перспективи розвитку цієї науки, а також грамотно й творчо використовувати набуті знання у психокорекційній роботі.

Передумови для вивчення дисципліни: спеціальна, порівняльна психологія, психопатологія та психотерапія, корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики.

Навчальна дисципліна складається з 8 кредитів.

Програмні результати навчання:

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими програмними результатами навчання:
ПРН 1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПРН 2. Організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку;

ПРН 3. Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 4. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 5. Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку, готувати їх до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН 6. Організувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу.

ПРН 7. Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.

ПРН 8. Використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання, спеціальну апаратуру.

ПРН 9. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями) систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність.

I. Загальнопредметні

ПРН 7. Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.

ПРН 8. Використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання, спеціальну апаратуру.

ПРН 9. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями) систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність.

ЗК-1.7. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи порушеннями психофізичного розвитку, творчому підході до корекційно-реабілітаційного

навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства праці та соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексії

ЗК-3.1. Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології.

ЗК-3.2. Дослідницько-праксеологічна компетентність. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної діяльності.

ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини для розв'язання корекційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

II Фахові:

ФК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності).

ФК.-3 Комунікативно-педагогічна. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.

ФК.-4 Проектувальна. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

ФК.-5 Організаційна (відповідно до нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

ФК.-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейроконсультативна, нейрокорекційна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо.

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології.

Тема 2. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.

Тема 3. Диференціація фізіологічних і патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення.

Тема 4. Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами.

Тема 5. Порушення фонематичного сприйняття, зв'язок між розладами мовнорухового та мовнослухового аналізаторів.

Тема 6. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях.

Тема 7. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях. Збіднення уваги при наявності мовленнєвих вад.

Тема 8. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.

Тема 9. Зв'язок структури розладів пам'яті з домінантністю правої або лівої півкулі.

Тема 10. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях.

Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики.

Тема 12. Особливості психодіагностики дітей з вадами мовлення.

Тема 13. Вимоги до методів психолого-педагогічної діагностики розвитку осіб з вадами мовлення. Основні етичні вимоги та правила непсиходіагностичного обстеження.

Тема 14. Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.

Тема 15. Прийоми і методи психокорекційної роботи. Психологічне консультування. Психологічний супровід.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. [Закономірності нормального психічного розвитку і при патології.](#)

Тема 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології.

Тема 2. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.

Тема 3. Диференціація фізіологічних і патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення.

Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.

Тема 4. Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами.

Тема 5. Порушення фонематичного сприйняття, зв'язок між розладами мовнорухового та мовнослухового аналізаторів.

Кредит 3. **Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях.**

Тема 6. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях, нестійкість, знижений рівень довільності, утруднення при плануванні дій. Відмінності між характером зосередження в умовах словесної і зорової інструкції. Утруднення в розподілі уваги між мовленням і практичною діяльністю.

Тема 7. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях. Збіднення уваги при наявності мовленнєвих вад.

Кредит 4. **Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.**

Тема 8. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.

Тема 9. Зв'язок структури розладів пам'яті з домінантністю правої або лівої півкулі.

Кредит 5. **Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях.**

Тема 10. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях. Групи дітей із ЗНМ за рівнем розвитку мислення: з первинними порушеннями інтелекту, з нормальним інтелектом, з пізнавальними здібностями на рівні нижньої межі норми.

Кредит 6. **Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях.**

Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики.

Кредит 7. **Особливості емоційно-вольової сфери дітей при мовленнєвих порушеннях.**

Тема 12. Особливості психодіагностики емоційно-вольової сфери дітей з вадами мовлення.

Кредит 8. Особливості психодіагностики дітей з вадами мовлення. Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.

Тема 13. Вимоги до методів психолого-педагогічної діагностики розвитку осіб з вадами мовлення. Основні етичні вимоги та правила непсиходіагностичного обстеження.

Тема 14 Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.

Тема 15 Прийоми і методи психокорекційної роботи. Психологічне консультування. Психологічний супровід

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	конс	сп
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Закономірності нормального психічного розвитку і при патології.</i>						
Тема 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології.	6	2	2			-
Тема 2. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.	6	2	2			-
Тема 3. Диференціація фізіологічних і патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення.	4	2	2			4
Усього:	30	6	6			24
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.</i>						
Тема 4. Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами.	8	2	2			6
Тема 5. Порушення фонематичного сприйняття, зв'язок між розладами мовнорухового та мовнослухового аналізаторів.	6	2		2		6
Усього:	30	4	2	2		20
<i>Кредит 3. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>						
Тема 6. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях, нестійкість, знижений рівень довірливості, утруднення при плануванні дій. Відмінності між характером зосередження в умовах словесної і зорової інструкції. Утруднення в розподілі уваги між мовленням і практичною діяльністю.	6	2	2			4
Тема 7 Особливості уяви при мовленнєвих порушеннях. Збіднення уяви при наявності мовленнєвих вад.	6	2	2			4
Усього:	30	4	4			20
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.</i>						
Тема 8. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.	8	2				8
Тема 9. Зв'язок структури розладів пам'яті з домінантністю правої або лівої півкулі.	8	2				8
Усього:	30	4	2			20
За I семестр:	120	24	18	18		84
<i>Кредит 5. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 10. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях. Групи дітей із ЗНМ за рівнем розвитку мислення: з первинними порушеннями інтелекту, з нормальним інтелектом, з пізнавальними здібностями на рівні нижньої	8	2	2			8

межі норми.						
Усього:	30	2		2		28
<i>Кредит 6. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики.	6	2	2			2
Усього:	30	2	2			14
<i>Кредит 7. Особливості емоційно-вольової сфери дітей при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 12. Особливості психодіагностики емоційно-вольової сфери дітей з вадами мовлення.	6	2	2	2		4
Усього:	30	2	2	2		4
<i>Кредит 8. Особливості психодіагностики дітей з вадами мовлення. Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.</i>						
Тема 13. Вимоги до методів психолого-педагогічної діагностики розвитку осіб з вадами мовлення. Основні етичні вимоги та правила непсиходіагностичного обстеження.	6	2	2			8
Тема 14 Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.	4	2	2			8
Тема 15 Прийоми і методи психокорекційної роботи. Психологічне консультування. Психологічний супровід	4	2		2		4
Усього:	30	6	4	2		20
За II семестр:	120	16	12	12		76
Разом:	240	30	30	20		160

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	конс	сп
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Закономірності нормального психічного розвитку і при патології.</i>						
Тема 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології.	6	2				-
Тема 2. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.	6					-
Тема 3. Диференціація фізіологічних і патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення.	4		2			4
Усього:	30	2	2			24
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.</i>						
Тема 4. Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами.	8					6
Тема 5. Порушення фонематичного сприйняття, зв'язок між розладами мовнорухового та мовнослухового аналізаторів.	6			2		6
Усього:	30			2		20
<i>Кредит 3. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>						
Тема 6. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях, нестійкість, знижений рівень довільності, утруднення при плануванні дій. Відмінності між характером зосередження в	6					4

умовах словесної і зорової інструкції. Утруднення в розподілі уваги між мовленням і практичною діяльністю.						
Тема 7 Особливості уяви при мовленнєвих порушеннях. Збіднення уяви при наявності мовленнєвих вад.	6			2		4
Усього:	30			2		20
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.</i>						
Тема 8. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.	8	2				8
Тема 9. Зв'язок структури розладів пам'яті з домінантністю правої або лівої півкулі.	8		2			8
Усього:	30	2	2			20
За I семестр:	120	4	6	4		84
<i>Кредит 5. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 10. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях. Групи дітей із ЗНМ за рівнем розвитку мислення: з первинними порушеннями інтелекту, з нормальним інтелектом, з пізнавальними здібностями на рівні нижньої межі норми.	8		2			8
Усього:	30		2			28
<i>Кредит 6. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики.	6		2			2
Усього:	30		2			14
<i>Кредит 7. Особливості емоційно-вольової сфери дітей при мовленнєвих порушеннях.</i>						
Тема 12. Особливості психодіагностики емоційно-вольової сфери дітей з вадами мовлення.	6			2		20
Усього:	30			2		20
<i>Кредит 8. Особливості психодіагностики дітей з вадами мовлення. Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.</i>						
Тема 13. Вимоги до методів психолого-педагогічної діагностики розвитку осіб з вадами мовлення. Основні етичні вимоги та правила непсиходіагностичного обстеження.	6	2				8
Тема 14 Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.	4					8
Тема 15 Прийоми і методи психокорекційної роботи. Психологічне консультування. Психологічний супровід	4					4
Усього:	30	2	4	2		20
За II семестр:	120	2	4	6		76
Разом:	240	6	10	8		216

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. _Закономірності нормального психічного розвитку і патології_</i>		
1.	Тема 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології.	1

2.	Тема 2. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.	1
	Тема 3. Диференціація фізіологічних і патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення.	
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.</i>		
3.	Тема 4. Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами.	1
4.	Тема 5. Порушення фонематичного сприйняття, зв'язок між розладами мовнорухового та мовнослухового аналізаторів.	1
<i>Кредит 3. _ Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>		
5.	Тема 6. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях, нестійкість, знижений рівень довільності, утруднення при плануванні дій. Відмінності між характером зосередження в умовах словесної і зорової інструкції. Утруднення в розподілі уваги між мовленням і практичною діяльністю.	2
	Тема 7 Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях. Збіднення уваги при наявності мовленнєвих вад.	
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення</i>		
6.	Тема 8. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення.	2
	Тема 9. Зв'язок структури розладів пам'яті з домінантністю правої або лівої півкулі.	
Всього за I семестр:		16
<i>Кредит 5. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях</i>		
1.	Тема 10. Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях. Групи дітей із ЗНМ за рівнем розвитку мислення: з первинними порушеннями інтелекту, з нормальним інтелектом, з пізнавальними здібностями на рівні нижньої межі норми..	1
<i>Кредит 6. _ Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях</i>		
3.	Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики.	1
<i>Кредит 7 _ Особливості емоційно-вольової сфери дітей при мовленнєвих порушеннях</i>		
5.	Тема 12. Особливості психодіагностики емоційно-вольової сфери дітей з вадами мовлення.	2
<i>Кредит 8. _ Особливості психодіагностики дітей з вадами мовлення. Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення</i>		
6.	Тема 13. Вимоги до методів психолого-педагогічної діагностики розвитку осіб з вадами мовлення. Основні етичні вимоги та правила непсиходіагностичного обстеження.	2
	Тема 14 Особливості психологічної допомоги дітям із порушеннями мовлення.	
	Тема 15 Прийоми і методи психокорекційної роботи. Психологічне консультування. Психологічний супровід	
Всього за II семестр:		14
Всього		30

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Закономірності нормального психічного розвитку і патології</i>		
1.	Тема 1. Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці	2
<i>Кредит 3. _ Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>		

2.	Тема 2. Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях, нестійкість, знижений рівень довільності, утруднення при плануванні дій. Відмінності між характером зосередження в умовах словесної і зорової інструкції. Утруднення в розподілі уваги між мовленням і практичною діяльністю	2
<i>Кредит 6. _ Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях</i>		
3.	Тема 11. Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях: моторній алалії, дизартрії, моторній афазії, заїкуванні. Взаємозв'язок стану загальної, дрібної та артикуляційної моторики	2
Усього:		6

5.Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. _Закономірності нормального психічного розвитку і патології_</i>		
1.	Диференціація фізіологічних патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення	2
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.</i>		
2.	Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами	2
<i>Кредит 3. _ Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>		
3.	Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях	2
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення</i>		
4.	Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення	2
5.	Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях	4
6.	Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях	2
7.	Методики виявлення рівня інтелектуального розвитку при наявності вираженого загального недорозвитку мовлення.	4
8.	Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях	4
9.	Характеристика соціального розвитку дітей з вадами мовлення	2
10.	Характеристика порушень особистісної сфери у дітей із ТПМ	2
11.	Особливості спілкування дітей із ТПМ	2
12.	Формування особистісних рис дитини з ТПМ	2
Разом		30

Заочна форма навчання

з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення</i>		
1	Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами	2
<i>Кредит 3. _ Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>		
2	Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях	2
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення</i>		
3	Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення	2
4	Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях	2
5	Характеристика порушень особистісної сфери у дітей із ТПМ	2
Разом		10

6. Теми лабораторних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Диференціація фізіологічних патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення	4
<i>Кредит 2. Загальні закономірності психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення</i>		
2	Сенсорний розвиток дітей з мовленнєвими вадами	2
<i>Кредит 3. _ Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях</i>		
3	Особливості уваги при мовленнєвих порушеннях	2
<i>Кредит 4. Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення</i>		
4	Пам'ять дітей із загальним недорозвитком мовлення	2
5	Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях	2
6	Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях	2
7	Методики виявлення рівня інтелектуального розвитку при наявності вираженого загального недорозвитку мовлення.	2
8	Особливості уяви осіб з ТПМ	2
9	Особливості сприймання осіб з ТПМ	2
Разом		20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Диференціація фізіологічних патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення	2
2	Особливості мислення при мовленнєвих порушеннях	2
<i>Кредит 6. _ Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях</i>		
3	Особливості моторики при мовленнєвих порушеннях	2
4	Методики виявлення рівня інтелектуального розвитку при наявності вираженого загального недорозвитку мовлення.	2
Разом		8

7. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
Модуль 1.		
1.	Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.	20
2.	Психолого-педагогічна характеристика груп дітей з вадами мовлення	10
3.	Особливості пізнавальної діяльності дітей з порушеннями мовлення	20
4.	Психодіагностика дітей із ТПМ	20
5	Специфіка розвитку мислення у осіб з ТПМ.	20
6	Принцип єдиного інтелекту та професійного мислення	20
7	Основні властивості й закономірності мислення	10
8	Специфіка розвитку, діагностики та корекції пам'яті у осіб з ТПМ	20

9	Диференціація фізіологічних патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення	10
10	Формування самооцінки дитини з ТПМ	10
	Разом	160

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. _Закономірності нормального психічного розвитку і патології_</i>		
1.	Загальна характеристика мовленнєвих порушень в дитячому віці.	20
2.	Психолого-педагогічна характеристика груп дітей з вадами мовлення	20
3.	Особливості пізнавальної діяльності дітей з порушеннями мовлення	20
4.	Психодіагностика дітей із ТПМ	20
5.	Специфіка розвитку мислення у осіб з ТПМ.	20
6.	Принцип єдиного інтелекту та професійного мислення	20
7.	Основні властивості й закономірності мислення	26
8.	Специфіка розвитку, діагностики та корекції пам'яті у осіб з ТПМ	20
9.	Диференціація фізіологічних патологічних, органічних і функціональних, центральних і периферичних вад мовлення	20
10.	Формування самооцінки дитини з ТПМ	30
	Разом	216

11. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

(для студентів ДФН)

Підготовка доповіді з висвітленням проблем:

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів представляти результати власних досліджень у таких формах, як-от: реферат, доповідь, творча робота, презентація, портфоліо, відео-кейс, демонструючи при цьому:

Елементи наукового дослідження: аргументованість, логічність, лаконічність, науковість, використання досвіду попередників, самостійність, оригінальність.

Стиль і мова наукового дослідження Формально-логічний виклад думок; використання висловів, що відображають причинно-наслідковий зв'язок; Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела;

Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо); Ясність, доступність, зрозумілість положень і висновків.

Консультування з фахівцями, викладачами. Редагування власного тексту, грамотність, охайність. Дотримання основних вимог оформлення наукового тексту.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом навчального матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли

вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та умінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Оцінка за виконання *індивідуального наукового-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

Чіткість та однозначність наукової термінології;

Логічна конструкція тексту;

Об'єктивність викладу;

Посилання на джерела;

Цілісність та послідовність розвитку думки;

Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій);

Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі;

Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо);

Розподіл балів, які отримують студенти за 8 кредитів

Поточне тестування та самостійна робота								КР			Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T 7	T 8	КР 1	КР 2	КР 3	800
100	100	100	100	100	100	100	100	30	30	30	

12. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

13. Методи навчання

- 1) наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація, ТЗН);
- 2) словесні (розповідь, опис, пояснення, доповнення, бесіда, диспут, дискусія, лекція)
- 3) практичні (вправи, практичні роботи, робота з книгою).

Самостійні роботи, виконання тестових завдань, контрольні роботи, залік (попередній, поточний, періодичний, тематичний, підсумковий)

14. Рекомендована література

Базова

1. Андрусишина Л. Особливості довільної пам'яті у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення // Дефектологія. — 1999. — № 4.
2. Белякова ЛЛ., ДьяковаЕА. Заикание. — М., 1998.
3. Бех І.Д. Виховання особистості. —К., 2003.
4. Бурменская Г.В., Карабанова О А., Лидере А.Г. Возрастно-психологическое консультирование. Проблемы психического развития детей. — М., 1990.
5. Винарская ЕЛ. Раннее речевое развитие ребенка и проблемы дефектологии. — М., 1987.
6. Власенко И.Т. Особенности словесного мышления взрослых и детей с нарушениями речи. — М., 1990.
7. Волкова ГА. Психолого-логопедическое исследование детей с нарушениями речи. — СПб., 1993.
8. Волковская Т.Н., Юсупова Г.Х. Психологическая помощь дошкольникам с общим недоразвитием речи. — М., 2004.
9. Воронова А.П. Нарушение зрительного гнозиса у дошкольников с речевой патологией // Дефектология. — 1993. — № 1.
10. Выготский Л.С. Мышление и речь // Собр. соч.: В 5 т. — М., 1986. — Т. 2.
11. Выготский Л.С. Основы дефектологии // Собр. соч.: В 5 т. — М., 1983. — Т. 5.
12. Горелов И.Л. Избранные труды по психолингвистике. — М., 2003.
13. Гуровец Г.В. Детская невропатология. — М., 2004.
14. Давыдов В.В. Проблемы развивающегося обучения. — М., 1986.
15. Даниленкова О.Р. Развитие преднамеренного запоминания у детей с нерезко выраженным недоразвитием речи // Дефектология. — 2000. — № 6.
16. Датешидзе ТА. Система коррекционной работы с детьми с задержкой психического развития. — СПб., 2004.
17. Детская психоневрология / Под ред. Л.А. Була-ховой. — К., 2001.
18. Диагностика нарушений речи у детей и организация логопедической работы в условиях дошкольного образовательного учреждения: Сб. метод. рекоменд. — СПб., 2001.
19. Діти з особливими потребами у початковій школі: Поради батькам / За ред. В.І.

Бондаря, В.В. Засенка. — К., 2006.

20. Домицкевич С.А. Методы научно-психологических исследований в дефектологии. — Иркутск, 1983.

21. Егорова Т.Л. Особенности памяти и мышления младших школьников, отстающих в развитии. — М., 1973.

22. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. — М., 1982.

23. Жукова Н.С. Отклонения в развитии детской речи. — М., 1994.

24. Жукова Н.С., Мастюкова Е.М. Если Ваш ребенок отстает в развитии. — М., 1993.

Допоміжна

25. Жукова Н.С., Мастюкова Е.М., Филичева Т.Е. Преодоление общего недоразвития речи у дошкольников. — М., 1990.

26. Журба Л.Т., Мастюкова Е.М. Нарушение психомоторного развития детей первого года жизни. — М., 1981.

27. Забрамная С.Д. Психолого-педагогическая диагностика умственного развития детей. — М., 1995.

28. Зимняя И.А. Лингвопсихология речевой деятельности. — М.; Воронеж, 2001.

29. Калинина Р.Р. Психолого-педагогическая диагностика в детском саду. — СПб., 2003.

30. Калягин В.Л. Когда ребенок плохо говорит. Советы психолога. — СПб., 2004.

31. Калягин В.Л., Овчинникова Т.С. Психолого-педагогическая диагностика детей и подростков с речевыми нарушениями. — СПб., 2005.

32. Калягин В.Л., Овчинникова Т.С. Энциклопедия методов психолого-педагогической диагностики лиц с нарушениями речи. — СПб., 2004

15. Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.mnu.mk.ua/course/c>

2. <http://library.mk.ua> info@library.mk.ua

3. <http://e-catalog.mk.ua/>

4. Заширинская О.В. Психология детей с задержкой психического развития. Хрестоматия: Учебное пособие для студентов факультетов психологии.-М., 2004. - 432 с. - 1 экз.

5. Петрова В.Г. Психология умственно отсталых школьников: Учебное пособие для студентов высших пед. учеб. Заведений - М.: Академия, 2002. - 160 с. - 1 экз.

6. Лебединский В.В. Нарушение психического развития у детей: учебное пособие. – М., 1985. 167 с. - 1 экз.

7. Осипова А.А. Общая психокоррекция. Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ТЦ Сфера, 2005. - 512 с. - 2 экз.

8. Бочелюк В.Й., Турбова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. –К. : Центр учбової літератури, 2011. - 264 с. - 30 экз.